

VACARISSES balcó de Montserrat edició digital

Per una comunitat de fe i amor, oberta a tots, acollidora i fraternal

rondaller.cat

Ceràmica de la Mare de Déu de Montserrat
Carrer Mossèn Cinto Verdaguer, 7 (Caldes de Malavella)

SUMARI

Pòrtic	3
L'Evangelí pam a pam	4
El racó de la cuina	6
Campanades	7
Pensaments caçats al vol	10
Dites populars	11
Racó de la poesia	12
Vacarisses, balcó de Montserrat	13
Des de Viladecavalls	20
Col·laboracions	22

Vacarisses, balcó de Montserrat

Edita: Parròquia de Vacarisses

Redacció i Administració:

Plaça de l'Església, 15 - 📞 0034938359102

08233 Vacarisses (Catalunya)

vacarissesbalcomontserrat@gmail.com

<http://issuu.com/search?q=balcomontserrat>

Director: Sebastià Codina

Redacció, Coordinació i Maquetació:

Jordi Badia, Josep Graells,

Jaume Pintó i Josep Torras

Dipòsit Legal: B 9241-2014
(de la versió digital)

Foto de la capçalera de la portada: Isabel Roumens

ESGLÉSIA DE VACARISSES

HORARI DE MISSES

Dissabtes: 8,00 del vespre
Diumenges. 2/4 d'11 del matí

La revista "Vacarisses, balcó de Montserrat" i en particular la Direcció i l'equip de redacció, coordinació i maquetació, no es fan responsables del contingut dels articles dels seus col·laboradors.

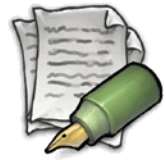

ANEU A LA WEB

ENVIEU-NOS UN CORREU

Suzanne i Simon Bacarisse, fundadors del club Pyrénéa Sports de Pau

Suzanne Bacarisse. Autor: Cardolle

Simon Bacarisse

Foto: Revista Pyrénées núm.165-166 de 1991, pàg.33

Foto: Revista Pyrénées núm.165-166 de 1991, pàg.35

L'existència d'un pic als Pirineus francesos amb un nom molt semblant a Vacarisses, en concret l'anomenat Pic de Bacarisse, em va engrescar a buscar l'origen del seu topònim i en vaig publicar un article al proppassat número 643 de la present revista. Una de les possibilitats que em vaig plantejar va ser que hagués estat batejat a la memòria d'algú, un possible indici que em va dur a conèixer, després d'una recerca, el matrimoni francès dels Bacarisse, si bé és força probable que no hi tinguessin res a veure. Malgrat tot, la trajectòria vital de Suzanne i Simon Bacarisse em va fascinar per diversos motius; perquè foren uns muntanyencs i esportistes fortament emprenedors i enamorats dels Pirineus i perquè, sobretot, l'any 1939 fundaren un club d'esports multidisciplinar totalment dedicat a les dones, amb un equip directiu quasi del tot femení i unes idees avançades a l'època, tenint en compte que ho feren durant el període d'entreguerres del segle passat. Per aquest motiu he cregut d'interès presentar-vos unes pinzellades biogràfiques de les seves infatigables vides, espigolades en gran part d'un extens article biogràfic pòstum escrit per l'il·lustre pirineista Jean-Victor Parant a la revista Pyrénées l'any 1991.

Una parella de pirineistes

Un dels més grans cronistes de la història de la descoberta dels Pirineus, el francès Henri Béraldi, va adoptar a cavall dels segles XIX i XX la paraula "pirineisme" per referir-se a tot moviment cultural i literari basat a recórrer els Pirineus i escriure una obra relacionada amb

COL·LABORACIONS

l'experiència viscuda. El diccionari de la llengua catalana descriu pirineisme com a “práctica de l'excursionisme als Pirineus amb finalitats culturals i científiques”. En paraules de Béraldi, els “pirineistes” o adeptes d'aquest nou concepte d'anar a la muntanya havien de ser capaços d’“ascendir, escriure i sentir” al mateix temps.

Fins ben entrat el segle XX, el fenomen del pirineisme es va anar multiplicant i expandint. De l'exploració sistemàtica de la serralada es va passar a resseguir-ne els espadats més difícils, i a partir d'aquí els alpinistes més avesats s'atreviren a escometre les muntanyes de mig món. D'altres pirineistes, però, es dedicaren tota la vida a forjar el seu camí sense abandonar els orígens, tenint com a cas paradigmàtic el que protagonitzaren els personatges d'aquest escrit: la Suzanne Bacarisse, nascuda Suzanne Capdepon el 1909, i qui va ser el seu marit, Simon Bacarisse, nascut el 1911. Tots dos, d'origen occità, foren uns emprenedors incansables, compromesos amb el servei a la societat i fidels als seus ideals, amb els esports i els Pirineus com a emblema. La seu dels seus projectes va ser la bonica ciutat francesa de Pau, capital del departament dels Pirineus Atlàntics i antigament de la regió del Bearn.

Foment de l'esport femení

Des de ben jovenets ja no paraven quiets; el Simon treballava a l'administració de les contribucions i la Suzanne a la prefectura. Les seves inquietuds esportives no foren pas, originàriament, excursionistes, ja que les focalitzaren en el bàsquet, que els tenia cor-robats. En aquest sentit, l'any 1932 Simon va fundar el Comitè de Bàsquet Departamental, del qual Suzanne va ser membre, i després de contraure matrimoni ells dos, l'any 1934, ell en va prendre la presidència i alhora es va fer àrbitre federal. En aquella època, el bàsquet era un esport no tan estès com ara, però que anava creixent en practicants. L'any 1932 es va fundar la Federació Internacional de Bàsquet i el 1936 aquest esport va entrar oficialment, per primer cop, als jocs olímpics.

Animats per la conjuntura del moment, decidiren fer un pas en ferm, fundant l'any 1939 el Pyrénéa Sports de Pau, amb la idea de fomentar l'esport femení, inicialment en el bàsquet. Varen ser valents i decidits en fer-ho, perquè la societat francesa de l'època, molt masculinitzada, era reticent a consentir les modalitats femenines en els esports. De fet, després de fundar-se la Federació Francesa de Bàsquet el 1932, trigaren cinc anys a adherir-hi el bàsquet femení, disputant-se'n el primer Campionat de França l'any 1937, que fou vençut per les jugadores del Mulhouse. L'atrevida aposta dels Bacarisse va anar més enllà, pel fet

COL·LABORACIONS

que tot l'equip directiu de l'entitat, excepte Simon, fou gestionat per dones. Tots els seus components tenien professions ben diverses i allunyades de les tasques que se'ls varen encomanar, ja que exercien el càrrec voluntàriament, sense cobrar cap salari. Suzanne, en poc temps, va passar a ser-ne la presidenta, i el seu marit es dedicà a la tasca comercial. L'entitat tenia com a objectiu anar aglutinant diversos esports en clau femenina, i d'aquesta forma es va afiliar, gradualment, a les federacions franceses de gimnàstica i educació física (femenina), de voleibol, de rem, de natació i, evidentment, de bàsquet, amb la qual Simon va fer tasques de secretari i va arribar a ser capità de l'equip de la secció de Pau.

Conflicte i muntanya

Amb l'esclat de la 2a Guerra Mundial, França s'hi va veure implicada de ple. Això no va suposar pas un impediment pel jove club, que en poc temps va anar virant vers les disciplines alpines. L'any 1940 fundaren una secció femenina de muntanya que es va inscriure a la Secció de Pau del Club Alpí Francès (CAF), i a causa de la proximitat dels Pirineus dissenyaren el logotip

El símbol del Pyrénéa Sports: el Pic du Midi d'Ossau (Mieidia d'Assau) vist des del refugi d'Ayous.
Autor: Òscar Masó Garcia.

del Pyrénéa Sports amb la silueta de l'emblemàtic Pic du Midi d'Ossau, visible des de Pau. Després crearen una secció d'esquí de dones, afiliada a la Federació Francesa d'Esquí malgrat l'oposició d'altres clubs locals. En ple Règim de Vichy, la rauxa imparabile d'expansió va anar vençant les dificultats del moment, no debades el club es va plantejar uns objectius d'alta volada, als quals el matrimoni Bacarisse aniria a consagrar tots els seus esforços: crear una piscina per la secció de natació, construir un refugi al llac artificial de Bioux-Artigues per la secció de muntanya i bastir un refugi a Gourette per la secció d'esquí. Paral·lelament, l'any 1941 varen organitzar el primer campament de muntanya del club, i l'hivern següent feren la primera estada d'esquí a la vall d'Ossau, just quan també engegaren les primeres seccions masculines: les d'esquí, tennis i patinatge, de les quals Simon va ser el director-fundador i monitor general. Als inicis tot això fou complicat, ja que els nous socis havien de tenir lligams familiars amb altres membres del club, i en els campaments de muntanya els homes havien d'allotjar-se per separat de les dones. L'any 1942 s'afiliaren a la Federació Francesa de Muntanya, i quan la situació bèl·lica va empitjorar, impedit l'anada als Pirineus, els esquiadors marxaren cap als Alps i els campaments muntanyencs passaren a ser acampades de canoes per fer descensos de rius. També hagueren de canviar el domicili social del club, que per cert es trobava a la llar del matrimoni Bacarisse.

Postguerra i expansió

En acabar les hostilitats, l'any 1945 el club va passar a ser oficialment mixt, encara sota la presidència de Suzanne. Al mateix temps, tant ella com Simon operaven com a delegats federatius de diversos esports. Les dificultats financeres els obligaren a desprendre's d'algunes de les seccions esportives que varen néixer a les beceroles del club, i per sort, pogueren inaugurar la piscina, ajudats en part amb institucions públiques.

Aquell mateix any es va desenvolupar la primera cursa d'esquí del Pyrénéa Sports, i l'equip d'esquí nòrdic va començar a guanyar trofeus. A la dècada de 1950, el club es va imposar en competicions d'esquí nòrdic i va participar en raids d'esquí d'alta ruta dels Pirineus. L'any 1959 Suzanne va endegar els exitosos "dijous a la neu", adreçats als joves de 7 a 15 anys perquè aprenguessin a practicar l'esquí, facilitant als nois i noies de famílies més necessitades el material que els fes falta i organitzant-ho tot amb voluntaris. Són de destacar, també, els forts i entranyables lligams que l'entitat va establir amb els seus veïns de l'altra banda de la carena pirinenca. L'any 1952, una delegació del club *Montañeros de Aragón* de Saragossa, encapçalat pel seu president, va fer una estada a la seu del Pyrénéa Sports, a Pau. Foren invitats i ben acollits a casa dels Bacarisse, on dinaren i pernoctaren. Amb Suzanne com a presidenta establiren converses per trenar sinergies entre ambdues entitats, sobretot en l'àmbit de l'esquí i del càmping. Visitaren les instal·lacions del club i conegueren altres membres destacats del Pyrénéa Sports, com el pirineista Jean-Victor Parant, que en el futur arribaria a ser-ne presi-

dent d'honor, i Marcel Jolly, un dels pirineïstes de dificultat més reputats del moment. Tot ple-gat fou l'exemple d'una relació que s'estengué a altres entitats com la *Peña Guara* d'Osca i que va comptar amb la presència de Suzanne en diferents inauguracions de refugis del vessant meridional dels Pirineus, a més de cooperar en altres esdeveniments i col·laboracions francoespanyoles emmarcades en aquesta serralada.

Reconeixements

Suzanne va morir l'any 1966, malalta i tenallada per les preocupacions de l'entitat i els seus problemes financers. El sepeli fou seguit en massa. Personalitats, socis del club i ciutadans ompliren de gom a gom l'església de Notre Dame de Pau. Com a homenatge a la seva figura, el refugi de Gourette es va inaugurar l'any 1975 com a "refugi Suzanne Bacarisse", anomenat avui en dia "xalet del Pyrénéa Sports", i també la copa de la cursa d'esquí organitzada per aquest club es va designar amb el seu nom. A més, a Pau existeix la "*Rue Suzanne Bacarisse*", segurament dedicada a ella. Roger Ducasse, successor de Suzanne en la presidència, va descriure-la així: "sens dubte, ella no es trobava entre les personalitats que enlluernaven per les seves grandioses proeses, però restarà com a un model de dirigent que, tenint el do de compartir la seva passió, es dedica al servei dels altres sense fer gaire soroll mentre consagra la seva vida a fer ressaltar l'entrega i l'amistat al voltant seu".

Poc després, Simon es va anar apartant de la gestió del Pyrénéa Sports, que anava a la deriva econòmicament i no s'acabava de reconduir. Anys abans, aquest home incansable s'havia jubilat anticipadament per dedicar-se de ple a aquesta entitat. Casat en segones núpcies, va veure com la nova directiva redreçava la situació, i l'any 1975 moria per problemes cardíacs. En nom seu li dedicaren el refugi de Bious-Artigues, avui desaparegut, i un ral·li anual de muntanya que fou creat en aquell indret a la seva memòria amb el nom de Journée Bacarisse.

El llegat deixat pel matrimoni Bacarisse al món de l'esport i la muntanya a Pau encara ressona i ha deixat una petja inesborrable. De procedència i pretensions humils, tots dos a l'uníson forjaren un gran club multiesportiu amb la seva entrega absoluta i una obstinació incansable per treballar en pro de la societat. L'any 1959, com a agraïment a les seves vides dedicades a l'esport i la joventut, Suzanne va rebre la Creu de Cavaller al Mèrit Esportiu i Simon la medalla d'or de l'Educació Física i Esportiva, tot de mans del prefecte dels Baixos Pirineus (l'actual departament dels Pirineus Atlàntics). No tingueren fills, però ho supliren amb escreix formant la gran família del Pyrénéa Sports. Aquesta entitat, que va celebrar el seu 80è aniversari l'any 2019, actualment es dedica de ple a difondre la muntanya amb les seves múltiples modalitats com són l'excursionisme, la bicicleta de muntanya, l'esquí, l'escalada i l'alpinisme. Amarada, no cal dir-ho, de l'esperit de vocació fundacional imprès per Suzanne i Simon Bacarisse.

Bibliografia i webgrafia:

Les premières féminines dans les Pyrénées. XIXe et XXe Siècles. Llibre de Nanou Saint-Lèbe. Editions Version Originale. Graulhet, França. Setembre de 2012.

Un couple de Pyrénéistes: les Bacarisse. Jean-Victor Parant. Article de la Revista Pyrénées, núm. 165-166. Château Fort (Lourdes), França. 1991.

Pic de Bacarisse, l'estrep eixerit del Dec de Lhurs. Òscar Masó Garcia. Article de la Revista Vacarisses, balcó de Montserrat, num. 643, Vacarisses, març de 2022.

Montañeros de Aragón. Circular pels socis núm. 15, any III, set./oct.1952. Saragossa. Pàgs.5 i 7.

Montañeros de Aragón. Circular pels socis núm. 16, any III, nov./des.1952. Saragossa. Pàg.6.

Aragón. Revista gráfica de turismo y cultura aragonesa, núm. 280, any XLI, jul./set.1966. Saragossa. Pàg.17.

Història del Club Pyrénéa Sports:

<https://www.pyreneasports.com/leclub/histoire-pyreneasports/>

Història del Bàsquet femení a França:

<https://www.ffbb.com/sites/default/files/FFBB-HistoireAuFeminin-2014-BD.PDF>

Agraïment: A Nanou Saint-Lèbe.

Mapa d'ubicació de topònims citats. Autor: Òscar Masó Garcia.

Text: **Òscar Masó Garcia** (<https://masogarcia.com>)

